

◆◆◆ DOROGI FERENC MIKLÓS

Takács István festőművész, freskófestő¹ (1901–1985)

TAKÁCS ISTVÁN PORTRÉJA (TERRAKOTTA).
DOROGI FERENC ALKOTÁSA, 2001

*Mi szunnyadhat egy gyermekben,
ha szegényen született meg?
Véletlen, hogy kiderülhet,
gyémánt fénye lakik benne?
Határozott ecsetvonás,
színek, mint a mező, virág.
Bölcsőjében kapta mindazt,
amit képei ontanak.
Sok-sok templom lett általa
szépségben, fényben gazdagabb.
Öröm, szépség és büszkeség,
hit, hűség vezették kezét.
Örömet lelt a szépségben,
büszkeséget, hol született.
Erős hitből erőt kapott,
mert sok nehéz év adatott.
Hűséges volt haláláig
szülőföldhöz, szegényen is.*

(DOROGI FERENC MIKLÓS: Takács István)

2011-ben volt százötven éve, hogy megszületett Mezőkövesden Takács István festőművész, freskófestő, akinek alkotásai az ország szinte minden területén megtalálhatóak.

„Ősei mindkét ágon kiemelkedtek tehetségükkel Mezőkövesd (matyó) társadalmából. Apai nagyapja híres szücsmester, művészien hímzett férfi bundákat, női kuzsukat, de szűrőket is készített... Édesapja ... felnőtt korában művészi szinten folytatta a rajzolást... Takács István még festőként is több

¹ Vö. BÀN József, *Takács István* (Takács István Kulturális Alapítvány, Mezőkövesd 1996).

munkájához véleményt kért édesapjától...”² „Nagyanyja és édesanyja rendkívül vallásos volt. Édesanyjától, akit nagyon szeretett, a vallásos lelkületet örökölte. Vele született adottságai meg is magyarázzák művészetének egészen egyéni és kiváló tulajdonságait: színeinek ragyogó pompáját, dús változatú skáláját, s fajtájától örökölte azt a ... fantáziát is, ami különösen nagyobb méretű képeit (freskóit) jellemzi, de innen eredeztethető stilizáló készsége is, ami főképpen kisebb festményein tűnik ki.”³

Gyermekkora – a környezetében élőkhez hasonlóan – kemény volt. A létfenntartás biztosításának szükségessége meghatározta a család minden tagjának mindennapi tevékenységét, köztük a gyermekekét is. Ő maga is korán bekapcsolódott ezekbe a tevékenységekbe, egyre nagyobb részt vállalva azokból. Tehetsége korán megmutatkozott. Az elemi iskolában hamar felfedezte tanítója, Martos Ferenc, aki Gaál István főkántor támogatásával elérte, hogy szülei anyagi nehézségeik ellenére beírassák a gimnáziumba, ahol Bayer Róbert igazgató még anyagilag is segítette a kezdet nehéz időszakában. Később a kitűnő tanulmányi eredménye miatt tandíjmentességet szerzett, így enyhültek a tanulással járó anyagi gondok. Mezőkövesdi érettségijét követően 1926-ban a Budapesti Iparművészeti Iskolában végzett festő szakon, Stein János, Simai Imre és Szentiványi Gyula tanítványaként. Itt szoros, életre szóló barátság alakult ki másik két festőnövendék, Petrasovszky Manó és Nyíri László, valamint az ötvösnövendék Roch Mihály és közte. Az iskola „legtehetségesebb négyesét” alkották. Nagyon sokáig, amíg az élet szét nem szórta őket, egymást segítve végezték munkájukat. A kapcsolatuk azonban továbbra sem szűnt meg, és ha levelezés útján is, de figyelemmel kísérték, tanácsokkal látták el egymást.

Első munkáját – a dunaföldvári templom festését – követően (59 év alatt) több mint 290 templomban hagyta keze munkáját.

Az iparművészeti tanulmányok után Budapesten telepedett le. Hamarosan lakása és műterme is lett, ezek azonban a második világháború áldozatai lettek, mindkettő megsemmisült a bombázások következtében. A háború után a szülőföldre, Mezőkövesdre tért vissza, és innen végezte az egész országot felölelő tevékenységét. Így azonban kiesett a főváros centrikus képző- és iparművész társadalmából, ami tovább nehezítette helyzetét.

1932-ben „Budapest székesfőváros jeligés pályázatát hirdetett a Rózsák terén lévő görög katolikus templom kifestésére. Legjelentősebb művészeink

² BÀN 5.

³ BÀN 6.

pályáztak, s egy addig ismeretlen fiatal művészember került ki győztesen, a mezőkövesdi Takács István...⁴

Sem a történelmi helyzet, sem kora társadalmi viszonyai, sem pedig szerénysége nem segítették a II. világháború után művészi pályáján. A 70-es években még „kontár-adó” kivetésével is próbálták lehetetlenné tenni. Művészete nagyságát bizonyítja, hogy ilyen körülmények között is akadtak olyanok, akiknek sikerült a lehetetlen, és – Takács István tudtán kívül – el tudták érni ennek a megalázó procedúrának a megszüntetését.

„Takács Istvánt ... a freskó éltette. Többször említette, hogy csak addig él, amíg állványon tud dolgozni. Fogyatkózó erővel is látástól vakulásig dolgozott, sokszor dideregve a hideg templomban. Délben egy óra pihenőt engedélyezett magának. Ilyenkor hanyatt dőlt az állványon, arcát betakarta egy darab papírral, és aludt. ...

Egyéniség volt, ezt nem adta fel soha. Művészete és elvei nem képezték alku tárgyát. ... Vallotta: a tiszta hitelű művészet a testnek tápláló kenyér, a léleknek tisztuló felszabadulás. Ő ingadozás nélkül, a sokféle sérelmet félretéve, a katolikus egyház tagjaként alkotásaival mindenkor a hívő közösséget szolgálta.”⁵

A sikerről így vélekedett: „A siker kívülről érdekesnek látszik. Nekem nem jelent semmit. Nem a sikerre vágyom, hanem igényre van szükségem. Arra, hogy érezzem, a munkámra szüksége van valakinek, hogy megértik, s freskóim prédikációként hatnak, sőt valamivel többek is annál. A szó elszáll, azt a napi gondok elfeledtetik, de én azt szeretném, hogy képeim újra áhítatot váltsanak ki, és az ég felé emeljék, reménységgel töltsék meg az emberek lelkét.”⁶

Freskókon kívül kiváló tájképeket, csendéleteket, matyó zsánerképeket és portrékat is festett. Majd minden munkáján fellelhetők a matyó gyökerek, annak színvilága, formagazdagsága. Nem kevés történelmi tárgyú képet is festett. Ilyenek a Fehérló-áldozat, a Csodaszarvas, Emese álma, Magyarok Szent Gallenben, Rákóczi-szabadságharci jelenet, kuruc harcosok képe stb. Mezőkövesden emlékmű-terveket is készített. Ilyen volt egy első világháborús emlékmű, ami azonban a II. világháború miatt nem valósult meg. Az 1848/49-es szabadságharc 100 éves évfordulójára tervezett emlékműve viszont elkészült. Nem volt tőle idegen domborművek tervezése sem, mint például Gaál István, mezőkövesdi főkántor portré-domborműve, ami a főkántor halála után készült el.

⁴ BÀN 5.

⁵ BÀN 61.

⁶ BÀN 71.

Takács István vallotta: „A feladat nem az, hogy Magyarországra a művészetet behozzák, hanem, hogy itt művészetet, és pedig magyar művészetet kell teremteni.”⁷ Életére és munkájára a mély vallásosság volt jellemző. A művészi irányzatokból a barokk ragadta meg leginkább, ez gyönyörűen látszik munkáin.

Utolsó munkáját 1984 nyarán a geszterédi templomban végezte (83 évesen!). Ezután megbetegedett, és 1985. április 21-én meghalt.

1990 után változni látszott a megítélése. Szülővárosában létrehozták a Takács István Kulturális Alapítványt. Életmű-kiállítása 1996. június 28. – szeptember 30. között, a születésének centenáriuma alkalmából létrehozott kiállítás 2001. szeptember 11-ig volt látható Mezőkövesden a Városi Galériában. A galéria épületét 2012-ben felújították, ahol Takács István állandó kiállításának megnyitására 2012. december 14-én került sor. A kiállítás előkészítése és megvalósítása Laczkó Pető Mihály festőművész, művésztanár irányításával történt.

NÉHÁNY MUNKÁJA

*A mezőkövesdi Szent László-templom*⁸

A templomnak van egy, a középkor végéről származó *Mária-kápolnája*. Ennek freskóit barátaival, Petrasovszkyval és Nyírivel fejezte be 1933-ban. A kápolna üvegablakait Róth Miksa készítette. Freskóik kialakításánál Takács mesteri módon vette figyelembe az ablakok témáit. (Ez a képessége a későbbiekben is igazolódott, pl. a Budapest, Kassai téri templomban, ahol ő fejezte be Kontuly Béla 16 évvel korábban végzett munkáját.)

A freskók ábrázolásaiból: az Atyaisten fenséget sugárzó képe, kis matyó fiúk és lányok hódolnak az Ég Királynőjének, Mária, az Ég Királynője menyegyei trónuson áll, Angyali Üdvözet, Ádám és Éva a kígyóval, Szűz Mária születése, Krisztus megkínzott holtteste mellett a Fájdalmas Mária. A kápolna meghatározó jelentőségű freskója a matyó körmenet ábrázolása, amint a templomból megindul. Az ábrázolt alakok a freskó művészi értékén túl dokumentálják a 30-as évek mezőkövesdi matyó társadalmát, lakosságát, matyó viseletének sokszínűségét, a gazdag matyó népművészetet. (Takács a későbbi munkáinál is igyekezett megörökíteni a helyi népviseletet.)

⁷ http://manda.blog.hu/2012/11/29/takacs_istvan_matyo_festomuvesz_munkassaga. (Lázár Anita tanulmányából).

⁸ Vö. BÀN 37-39.

A kápolnában található berendezés, a szárnyas oltár, a gótikus gyóntatószékek, a gyertyatartók és a többi is a három művész által tervezettek.

A *templom újabb, nagyobb részét*, amely az 1700-as években épült, Takács István 1941-ben már festette, de 1961-ben újabb festés vált szükségessé. A korábbi Szent László-freskók nagyobb képei felújításra kerültek, a kisebbek nem.

A freskók: Szent László vezet fakaszt, Szent Lászlót a keresztes vitézek vezérükké választják, Szent László a nagyváradi székesegyházat építteti stb.

Újabb freskók: Jézus a világ megváltója; az isteni erények: hit, remény, szeretet; a négy sarkalatos erény: okosság, igazság, mértékletesség, lelki erősség; Szent Mór; Szent Margit; Szent Erzsébet; Szent Gellért; pajzs és gyertya; angyalok templommal; a törvény alkotója és védelmezője; Jézus születése és feltámadása; öszi kimentése a pokol tornácáról; a Te Deum; Szentháromság; pátriárkák, próféták, apostolok; Szent Mihály főangyal; a Szűzanya; Szent József; Szent Anna; Keresztelő Szent János; Szent István; Boldog Gizella; Szent Imre; Szent Erzsébet; Szent Margit; Szent László; a kassai vértanúk; Kapisztrán Szent János; Boldog Özséb; Szent Gellért; Boldog Mór; Szent Ágoston; Szent Ambrus; a Jó Pásztor; az Isteni Bárány; a négy evangélista; az Oltáriszentség szerzése; Krisztus és a Szent Család; Mezőkövesd látképe; Szent Cecília; aprószentek.

A Keresztút-sorozat is Takács István munkája.

MEZŐKÖVESD, SZENT LÁSZLÓ-TEPLOTM, KÖRMENET (MATYÓ NÉPVISELETTEL)

MEZŐKÖVESD, SZENT LÁSZLÓ-TEMPLOM,
XV. SZÁZADI KÁPOLNA,
OLTALMAD ALÁ FUTUNK (MATYÓ NÉPVISELETTEL)

A csömöri katolikus templom

A templomban látható freskói a legszebbek közé tartoznak. Mucza Béla korábbi plébánostól kapott információ szerint erről a festés idején szolgáló Dr. Súlyom Sándor plébános a következőket írta a *Historia Domus*ba:

„1958. nyár folyamán elkészült Takács István a csodálatos és megrázó Utolsó ítélet freskóképeivel, a saját elgondolásom alapján tervezte a kitűnő festőművész. Nagy értéke az egyetemes jellege e képnek. Benne van az egész dogmarendszerünk, az egész morálisunk, és az egész egyháztörténelmünk ebben az egyetlen képben, úgyhogy a szakértők Közép-Európa legszebb alkotásának mondják.

Három éven keresztül magyarázom híveimnek, mindhárom tartalmi részletét egy-egy esztendeig. A teremtéstől a világ végéig, angyalok teremtésétől, a Szentháromság örök lététől benne van az egész örökkévalóság, Pokol és Mennysország. A felfestett személyekben megtestesítve látjuk rajta a bűn-

ket és erényeket, a jutalmat és bűnhődést. Különösen szép a magyar szentek csoportja. Megörökíttettem a csömöri népviseletet is a csömöri szentekben. Az angyalok kilenc kara jelenik meg a képen előttünk. Egyháztörténelmi vonatkozásban pedig a különböző korok egyházatyái, szentjei és rendalapítói adnak átfogó képet. Még a magyar egyháztörténelem is benne van a magyar szentek életében. Különösen jelentőségteljesek számunkra a legújabb szentek, a 20. század szentjei.

Karácsonyra készült el Takács művész Úr az új Mennybevitel freskóval a szentély kupoláján ... A lorettói litánia angyalai köszöntik szimbólumaikkal a Mennynek Királynőjét égbeszállásakor. Mindegyik képen a Szentháromság, szentplomunk titulusának megfelelően.”

Újpest, Szent József-templom

1974-ben kapott felkérést a templom diadalívének a kifestésére, Dr. Sólyom Sándor plébánostól (Sólyom Sándor ugyanaz, aki 1958-ban a csömöri templom freskóinak elkészítésére is megbízást adott neki.) A diadalív képeinek készítése közben ötlött fel benne az a gondolat, hogy a diadalív mögötti szentély homlokfalára egy Utolsó Vacsora kép kellene. Ezt javasolta is a plébánosnak, akinek tetszett az ötlet, de a szűkös anyagiak miatt nem tudta megbízni. Végül is, nem tudni, milyen feltételekkel, de az is elkészült (valószínű, hogy a Takács Istvánra oly jellemző módon, azaz szinte ingyen). Hogy mennyire igaza volt, azt bárki eldöntheti, a látvány magáért beszél. (Bíró Lóránttól, a Clarisseum plébánosától kapott információ, aki Takács István újpesti ténykedése idején a Szent József-templom kántora volt.)

A diadalív jelenetei: Én vagyok József, a ti testvéretek; Ne félj magadhoz venni Máriát; Tégy, mint pecsétgyűrűt a szívedre; Övéi nem fogadták be; Az ige testté lett és miköztünk lakozik; Velünk az Isten; Vedd gyermeked és anyját, menekülj, Anyád és én szomorkodva kerestünk; Menj be Urad örömébe; Egyházunk védőszentje, könyörögj.

Készültek képeslapok is a képekről (gyönyörűen sikerültek), de sajnos azokon nem tüntették fel az alkotót, Takács Istvánt. A 90-es évek közepén a diadalív jobb oldala megsérült, beázás következtében, amit egy Takács Ferenc nevű művész javított ki (csak névrokonság).

Budapest, XIV. ker., Kassai téri Szentlélek-templom

1937-ben épült Mihalovics Zsigmond plébános vezetésével. A II. világháborús károkat Seres Ferenc plébános idejében hozták helyre. 1957-ben Kontuly Béla kezdte a freskók festését. Ő készítette az oltár fölött, valamint a szentélytől a kereszthajóig látható oldalsó freskókat (1960-ban fejezte be).

1976-ban folytatták a freskósor festését. Erre először a korábban is itt tevékenykedő Kontuly Bélát kérték fel, de ő nem tudta vállalni. Tarnai Béla plébános Takács Istvánt kérte fel a folytatásra. Tekintettel arra, hogy ő nem ismerte még Takács István munkáit, még Mezőkövesdre is elutazott, hogy megnézze (feltehetően) a Szent László-templomban látható munkáit. A plébános úr kérése az volt Takács Istvánhoz, hogy ne legyen látható, hogy két művész munkája a templomban található freskó- és seccósor. Tarnai Béla plébános szerint (és mások számára is gyönyörűen látható) olyan mesterien oldotta meg a feladatot, hogy a kérésnek is eleget tett, de a saját stílusát sem kellett feladnia.

A templomban, az orgonakarzaton található még egy további nagyméretű seccőja is, ami azonban már nem látható, mert az időközben felszerelt orgona eltakarja.

Az egri bazilika⁹

A két kupola freskóit és a Keresztút-sorozatot készítette.

A freskók az első kupolában és környékén: a magyarság hódolata, a római Szent Péter-katedrális, az egri bazilika homlokzati képei, Szent István, Boldog Gizella, Szent Imre, Szent Gellért, Szent László, IV. Béla, Szent Margit, Szent Erzsébet, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, Hunyadi László, Kapisztrán Szent János, Tomori Pál, Zrínyi Miklós, Dobó István, Káldi György, Pázmány Péter, a kassai vértanúk, Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc, Pirker László, Telekessy István, Eszterházy Károly, Szmrecsányi Lajos érsekek, Tárkányi Béla, Mindszenti Gedeon, Zsasskovszky József nevezetesebb egri papok, a történelmi Heves megye magyaros ruhás hajdúja, a megye zászlaja, Czapik Gyula érsek. Matyó viseletbe öltözött nők és férfiak, egri menyecske és egri fiú, ipari munkás.

A freskók a nagy kupolában:¹⁰ a négy evangelista, a 12 apostol, a freskó fő témáját „János apostol és evangelista Jelenések könyvéből meríti, és a freskó az apokalipszisnek, a világvégeének és az utolsó ítéletnek látomását jeleníti meg, sajátos egyéni elképzelésében, lenyűgöző képeken.” A freskó tartalmilag két fő részre tagolható: 1) „Látomások a Krisztus visszajövetele előtti időkről, Isten mennyei tróntermében, A Bárány átveszi a sorskönyvet, A hét pecsét felbontása, A hét trombitaszó, A sárkány, a fenevad és a Bárány, A hét haragpohár kiöntése, Babilon és a fenevad bukása.” 2) „Látomások Krisztus visszajöveteléről és végső győzelméről, Krisztus eljövetele, Meghívás a nagy vacsorára,

⁹ Vö. BÁN 27–31.

¹⁰ Az Egri Főegyházmegye 1999-ben hatnyelvű, képekkel illusztrált könyvet adott ki, *A Jelenések Könyve az egri Bazilikában. A nagykupola freskója* címmel Takács István ezen monumentális alkotásáról. (Az idézetek innen valók.)

A világbirodalom bukása, A sátán megkötözése, Krisztus ezeréves országlása, Góg és Magóg, az Utolsó Ítélet.”

„Egyes műértők véleménye szerint ezen freskó a téma világviszonylatban is egyik legjobb és legművészebb ábrázolása. Más művészek sorozatokra bontva birkóztak meg vele, Takács István pedig egyetlen sorban foglalta össze.”

„... keresztúti képei önálló, eredeti, lenyűgöző képek. Az első stációtól ... a XIV. képig ..., a cselekménnyel összhangban komorabbak a színek, a színekből is követni lehet a leírhatatlan szenvedést. Élnek ezek a képek, mozog a rettentő tömeg, szinte hallani a zajt, az ordítást, a Krisztus vérére szomjazó tömegnek türelmetlen követelődését. Az ember nem tud szólni, szinte térdre kényszeríti, földre nyomja imádkozni a szédületes erejű kompozíció.” „A teljes stáció-sorozat 1951-ben történt elhelyezése és megáldása óta ezrek fürödtek a bánat könnyeiben a művész ihletett lelkének képei előtt. A művész ezt a stáció-sorozatot tartotta legsikerültebb alkotásának.”

Szent László Római Katolikus Templom – Hollóháza

„A sátor alakú, Szent László tiszteletére szentelt modern templomot 1967-ben építették – a porcelángyár rekonstrukciója miatt lebontott régi helyett – a falu fölötti domboldalra. A templomhoz porcelánkálvária vezet. ... A modern templomhoz vezető lépcső mentén helyezték el az egri főszékesegyházban látható, Takács István által festett stációképek különleges technikával porcelánra vitt másolatait.”¹¹

NÉHÁNY VISSZAEMLEKEZÉS TAKÁCS ISTVÁNRA¹²

Takács István egyházművészeti életműve több mint 290 templomban található. Ezek, alig néhány kivételével, még ma is láthatóak. Megmaradt azonban néhány emlék is (sajnos egyre kevesebben vannak a szem- és fültanúk), amelyek a művész munkájának a háttéréről, az emberi oldaláról, mély hitéről szólnak. Néhány ezek közül:

Budapest–Sashalom: Az akkori kántor felesége mesélte, hogy Takács István a munka megkezdése előtt minden nap hosszan imádkozott, és ezért lett olyan gyönyörű a munkája.

¹¹ <http://www.oregbence.hu/hollohaza-porcelanmuzeum>.

¹² DOROGI Ferenc, *Takács István összegyűjtött munkái, amelyek együtt soha nem láthatók a maguk valóságában*, in *Matyóföld kultúrájáról 2006* (Matyóföldi Alkotók és Művészetpártolók Egyesülete, Mezőkövesd 2006) 88. (Egyben a MAME 2006. évi felolvasó-ülés anyagának részlete.)

Keresztspüspöki: A freskók készítését előzte meg a friss vakolat elkészítése. A vakolatot készítő kőműves mesélte, hogy a kijelölt területet mindig éjszaka kellett elkészítenie úgy, hogy hajnali négy órára munkába lehessen venni. Takács István mindig napkeltekor kezdett, de az előkészületek miatt már 4-5 óra között a helyszínen volt.

KERESZTESPÜSPÖKI, MENNYEZETI FRESKÓ

Tard: Az egyik freskó alapját képező vakolatot csak ötödik kísérletre sikerült maradandóan elkészíteni, mert minduntalan lehullott. A visszaemlékező szerint Takács István ennek ellenére sem volt türelmetlen. (A vakolathullás valószínű oka, a ma már jobban látható salétromosodás volt.)

Budapest, Rózsák terei görög katolikus templom: A templom festését Petrasovszky Manóval együtt végezték 1932–33-ban. A bejárattól jobbra négy kép Petrasovszky, balra négy kép és a szentélyben látható kép Takács István munkája. Teljesen egy stílusú mind a kilenc kép, annyira együtt tudtak dolgozni és érezni.

Vecsés: Két mellékoltár-freskó festésével bízták meg. Az utóbbi években szükségessé vált ezek restaurálása. A restaurálást végző művész közlése szerint (ismerte Takács Istvánt) mindkét freskót 2-2 nap alatt festette meg Takács István. Ezt a rövid időt a művész tehetsége és a nagy gyakorlata tette lehetővé.

Szentistván: Az egyik képen a helyi matyó népviseletet is megörökítette. Az arcok helybélieket ábrázolnak. Ezeket fotókról festette meg. Az adatközlő minden arc tulajdonosát ismerte.

TAKÁCS ISTVÁN MUNKÁINAK JEGYZÉKE¹³

(A jegyzék bizonyára nem teljes, és pontatlanság sem kizárt, az 1996-ig megtalált dokumentumok alapján készült, az azóta végzett helyszíni bejárás tapasztalatai alapján részben korrigálva.)

Freskók és seccók

Abaujszántó, Abony, Adács, Ajak, Alattyán, Alsóbagod, Alsónémedi, Andornaktálya, Anarcs, Apc, Arka, Vitnyéd, Bajaszentistván, Bánréve, Balmazújváros, Bátor, Becske, Bekölce, Bencőföldre, Bercel, Beregsurány, Besenyszög, Bezzeg, Bojok, Boldog, Boldogkőváralja, Borsodivánka, Borsodnádasd, Borsodszirák, Bozsok, Budafok, Budaörs, Budapest – Kassai tér, Máriaremete, Mátyásföld, Pesterzsébet, Budapest – Rózsák terei g.k., Sashalom, Soroksár, Újpest, Bugac, Bugyi, Bükk-szentkereszt, Bükk-szentlászló, Csány, Cserépváralja, Csernely, Csobád, Csókakő, Csömör, Dávod, Debrecen, Dédestapolcsány, Demecser, Dombrád, Döbrököz, Dunaföldvár, Dunaharaszti, Edelény, Eger – Szent Anna, Eger – Érseki kápolna, Eger – Bazilika, Egerbakta, Egerszalók, Emőd, Encs, Erdőtelek, Esztergom – Belvárosi, Felnémet, Felsőszőlnök, Fényeslitke, Forró, Galgahévíz, Galgamácsa, Gánt, Gemze, Gesztely, Geszteréd, Görbeháza, Gyömrő, Gyöngyöshalász, Gyöngyössolymos, Hajdúszoboszló, Halászi, Halmajugra, Harsány, Héhalom, Hejőbába, Hejőkeresztúr, Hódmezővásárhely, Jászárokszállás, Jászboldogháza, Jászfelsőszentgyörgy, Jászládány, Kál, Káloz, Karácsond, Kartal, Kecel, Kemece, Kenderes, Kerecsend, Kerepes, Kiskunfélegyháza – Ótemplom, Kiskunlacháza, Kisláng, Kislémedi, Kistarcsa, Kisvárda, Kompolt, Kótaj, Kömlő, Lakitelek, Lászlófalva, Leányfalú, Ludányhalászi, Maklártálya, Mándok, Máriagyüd, Markaz, Mérk,

¹³ BÁN 97–101.

Mártély, Mátészalka, Mátraderecske, Mélykút, Keresztespüspöki, Mezőkövesd Mária-kápolna és Szent László-templom, Mezőkövesd – Jézus Szíve (már nem templom), Mezőkövesd – a gimnázium kápolnája (már nincs), Mezőladány, Mezőtárkány, Mezőtúr, Mikófalva, Mikóháza, Miskolc-Diósgyőr, Miskolc g.k., Miskolc Martin telep, Miskolc Minorita, Miskolc Szent Anna, Miskolc Szirma, Mohács, Monok, Múcsony, Nagyesztergár, Nagyfüged, Nagykálló, Nagymaros, Nagysáp-Péligföldszentkereszt, Nézsa, Nógrádsáp, Novaj, Nyírbogdány, Nyírlugos, Nyőgér, Ócsa, Ófehértó, Ózd, Örkény, Öttömös, Parád, Patak, Petőfiszállás, Polgár, Pusztamérges, Putnok – Református, Putnok – Katolikus, Rajka, Recsk, Rózsaszentmárton, Rudabánya, Ságújfalu, Sajópál-falva, Sajópetri, Sajópüspöki, Sajóvárkony, Salgótarján, Sármellék, Sárszentmiklós, Sátoraljaújhely, Sümeg, Szabadszállás, Szajla, Szany, Szécsénke, Székely, Székesfehérvár, Szentistván, Szentlőrinc-káta, Szolnok, Szuhogy, Szurdokpüspöki, Tápióbicske, Tápiószecső, Tard, Tarján, Tataháza, Tereske, Terpes, Tibolddaróc, Tiszadada, Tiszaörs, Tiszatardos, Tiszaújfalu, Tolcsva, Tornaszentjakab, Tura, Újdombrád, Újfehértó, Vác, Varsány, Vencsellő, Verpelét, Visonta, Viszló, Vizsoly, Zalaboldogfa, Zalaegerszeg, Zalaerdőd, Zaránk, Zemp-lénagárd.

HÉHALOM, MENNYEZETI FRESKÓ

MISKOLC, MINORITÁK TEMPLOMA, AZ ÉGŐ CSIPKEBOKOR

Oltárképek, oltárfreskók

Abony, Ajak, Baja, Bajaszentistván, Bélapátfalva, Beregsurány, Besenyszög, Budapest Szent Imre-templom, Cserhátszentiván, Csókakő, Csömör (tabernákulum ajtaja), Dombrád, Eger Szent Rozália kápolna, Egyek, Ercsi, Esztergom Víziváros, Felsőszölnök, Füzesabony telepi kápolna, Gyöngyös Ferences templom, Gyöngyöshalász, Hejőkeresztúr, Isaszeg, Jászfelsőszentgyörgy, Kékce, Kemenesszentpéter, Kiskunfélegyháza, Kocsér, Lászlófalva, Leányfalu, Maklár, Mezőcsát, Mezőladány, Miskolc Kálvária kápolna, Mogyoród, Mohács, Nagyesztergár, Nagytálya, Nagyút, Nézsa, Novaj, Nyírlugos, Ófehértó, Olaszfa, Pácsa, Pecöl, Perkáta, Pécel, Polgár, Pusztadobos, Ságújfalu, Sóskút, Sülysáp, Szécsény, Székely, Szirmabesenyő, Szombathely Székesegyház, Szuhogy, Tard, Terpes, Tiszadada, Tizzaszentjakab, Tiszaújfalu, Tiszatardos, Tófalu, Vecsés, Verpelét, Visonta, Zalaegerszeg, Zalaerdőd,

Stáció-sorozatok

Adács, Ajak, Bercel, Besenyszög, Boldog, Soroksár, Újpest, Demecser, Eger – Bazilika, Fényeslitke, Galgahévíz, Hatvan Belváros, Kiskunfélegyháza,

Ludányhalászi, Magyarszék, Maklár, Mezőkövesd – Szent László-templom, Mezőkövesd – Jézus Szíve-templom (már nem templom), Miskolc Selyemrét, Nagytálya, Novaj, Ózd, Szurdokpüspöki, Tápióbicske, Tápiószőlős, Uraj.

Nagybőjti lepel

Bugac, Cinkota, Galgahévíz, Geszteréd, Izsák, Jászfelsőszentgyörgy, Mezőkövesd Szent László-templom, Nagyesztergár, Örkény.

Egyéb falképek

Mezőkövesd Kőkép, Mezőkövesd Vasútállomás, Mezőkövesd Művelődési Ház.

Táblaképek

Mezőkövesd, házasságkötő terem.